

บทที่ 5

ขอสรุปและขอเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์สถานภาพปัจจุบัน และการวิจัยความต้องการของโครงการศูนย์บริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พอสรุปปัญหาได้ดังนี้

1. นโยบายของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการของหอสมุดกลาง ศูนย์เอกสารประเทศไทย และหน่วยโสตทัศนศึกษากลาง ยังมีอีกว่าหนักใจแน่ชัดว่า จะเน้นการบริการแก่ใครบ้าง และจะดำเนินการอย่างไร เพื่อให้ตรงเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ถ้าหากไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่มีรายละเอียดเพียงพอ ก็จะไม่สามารถจัดเตรียมสถานที่ตั้งที่เหมาะสม และจัดสร้างอาคารศูนย์บริการวิชาการที่มีขนาดเป็นสัดส่วนกับการใช้สอยได้ ผู้วิจัยจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากสภาพปัจจุบันของหน่วยวิจัยสถาบัน และหน่วยวางผังมหาวิทยาลัย เป็น เครื่องวินิจฉัยนโยบายที่ไม่แน่ชัดบางเรื่อง เช่น งบประมาณ
2. การให้บริการในหน่วยงานทั้ง 3 หน่วยในปัจจุบัน ยังมีได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของแต่ละหน่วย โดยเฉพาะหอสมุดกลางนั้น มีอัตราการให้บริการต่ำมาก ประเภทของหนังสือยังไม่เป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับความต้องการของคณะต่าง ๆ โดยส่วนรวม และสถานที่ก็คับแคบ ไม่เหมาะสำหรับการให้บริการของศูนย์บริการวิชาการ สำหรับศูนย์เอกสารประเทศไทยนั้น มีอัตราการให้บริการน้อยมาก แต่สถานที่ก็จำเป็นต้องขยาย เพราะการเติบโตของจำนวนเอกสารที่เพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนหน่วยโสตทัศนศึกษา มีวัสดุอุปกรณ์ไม่พอเพียงกับความต้องการของสถานีสงวิทยุและโทรทัศน์ ตลอดจนสถานที่บริการทางคานโสตทัศนศึกษา
3. การประสานงานระหว่างหน่วยงานทั้งสามกับคณะหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีน้อยมาก จึงเกิดงานที่ซ้ำซ้อนกัน และวัสดุอุปกรณ์อยู่กันอย่างกระจัดกระจาย เช่น หอสมุดกลาง วิชาการ ประสานงานกับหอสมุดคณะ มิได้เป็นแบบระบบ Co-Ordinated Decentralization อย่างแท้จริง ทำให้ต้องเปลืองงบประมาณที่จะกองซื้อหนังสือซ้ำซ้อนกัน วัสดุอุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษากลางก็อยู่กระจัดกระจายตามคณะต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่มิได้ใช้ประโยชน์ตลอดเวลา ทำให้เปลืองงบประมาณในการซื้อวัสดุอุปกรณ์เหล่านี้

4. ที่ตั้งของหน่วยงานทั้งสามในขณะนี้ ตายอู่กันน้อย่าง เป็นเอกเทศ ทำให้ราชการประสานงานที่จะเป็นศูนย์กลางทางคานบริการ วิชาการ อย่างแท้จริง และบางหน่วยงานมีที่ตั้งห่างไกลจากคณะที่คองการไชประโยชน์ เป็นส่วนรวม รวมทั้งมีสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมแก่การไชบริการ

5. อุปสรรคสำคัญในการปรับปรุงการไชบริการของหน่วยงานทั้งสาม คือ งบประมาณ โดยเฉพาะหอสมุดกลางนั้น งบประมาณสำหรับซื้อหนังสือเพิ่มเกินนั้น ไม่ได้รับอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงทางคานจำนวนหนังสือให้เพียงพอต่อความต้องการ

จากปัญหาที่นำมาสรุปนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อให้โครงการศูนย์บริการวิชาการนี้ สามารถอานวยประโยชน์แก่นิสิต และอาจารย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยจะคองกำหนดนโยบายของศูนย์บริการ วิชาการนี้ให้แน่ชัด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ

ก. ให้เป็นศูนย์รวมในการคณคว้าวิจัยที่สมบูรณ์ที่สุด ซึ่งจำเป็นจะคองมีหนังสือครบทุกแขนงวิชา และมีอุปกรณ์เกี่ยวกับการไชบริการที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ

ข. เน้นการไชบริการแก่นิสิตและอาจารย์ที่ทำการคณคว้าวิจัย โดยเปิดโอกาสให้ไชบริการนอกเวลาได้ควย อาจจะมีถึงเที่ยงคืนโดยตรงมาตรงการในการไชให้รักุม ซึ่งนิสิตและอาจารย์ทั่วไปและที่อยู่หอพักมหาวิทยาลัยจะได้ประโยชน์ในการศึกษาอย่างเต็มที่

ค. ควรมีนโยบายรวมอุปกรณ์ทางโสศกที่คณศึกษาที่มีราคาแพงที่กระจายอยู่ตามคณะต่าง ๆ มารวมที่ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งนี้เพื่อการประหยัดทรัพยากรตามที่ไกวิจัยมาแล้ว

2. ตามนโยบายที่จะให้ เป็นศูนย์รวมในการคณคว้าวิจัยที่สมบูรณ์ที่สุด นั้น จำเป็นคองมีปริมาณหนังสือ เป็นสัดส่วนกับจำนวนนิสิต ซึ่งจากการ วิจัยมีปริมาณตามคองการดังนี้

ในปี พ.ศ. 2524 การจะมีหนังสือสำหรับคนกว่าประมาณ 500,000 เล่ม
การมีที่นั่งอ่านหนังสืออย่างน้อย 1,900 ที่

ในปี พ.ศ. 2539 (อีก 20 ปีข้างหน้า) การมีหนังสือ 1,400,000 เล่ม
การมีที่นั่งอ่านประมาณ 4,000 ที่นั่ง

สำหรับการเติบโตของศูนย์เอกสารประเทศไทย และศูนย์การเทคโนโลยี
ทางการศึกษานั้น เป็นการกำหนดของทางมหาวิทยาลัย ซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายและงบประมาณ
ของมหาวิทยาลัย

3. จากนโยบายที่จะเน้นให้ผลิตสนใจการค้นคว้า และวิจัย สถานที่ตั้งศูนย์
บริการวิชาการ จึงมีความสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษามาใช้บริการมากขึ้น สถานที่ตั้งที่
ผู้วิจัยทำการ เปรียบเทียบและเสนอขึ้นมา นั้น มีความเหมาะสมสำหรับผู้ให้บริการที่อยู่ในหอพัก
นิสิต ที่พักอาจารย์ บัณฑิตวิทยาลัย และคณะที่อยู่ในอาณาบริเวณรัศมี 300 เมตร ซึ่งจะ
ใช้เวลาเดินทางประมาณ $3\frac{1}{2}$ นาทีเท่านั้น คิดเป็นอัตราผู้ใช้ 41 % ของจำนวนนิสิตและ
อาจารย์ ปัจจุบัน (ประมาณ 6,200 คน)⁴¹ ทั้งนี้ไม่รวมนิสิตที่พักอยู่ในหอพักนิสิตและอาจารย์
ที่พักในบริเวณที่ทางมหาวิทยาลัยจัดสร้างให้ ซึ่งกำลังเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ สำหรับคณะอื่น ๆ
นั้น ผู้วิจัยเสนอให้จัดตั้งห้องสมุดสาขาในศูนย์ของกลุ่มวิชาต่าง ๆ คือกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ - สังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์-ศิลป์ ซึ่งการจัดตั้ง
ห้องสมุดสาขานี้ขึ้นมา จะทำให้ช่วยลดงบประมาณที่จะต้องใช้ซื้อหนังสือซ้ำซ้อนกัน และนิสิตจะ
สามารถเดินไปใช้บริการห้องสมุดที่มีหนังสืออย่างสมบูรณ์ในสาขาวิชาของตนควบระยะทางที่
สั้น จะทำให้นิสิตนิยมการใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้ามากขึ้น

การประสานงานระหว่างศูนย์บริการวิชาการกับศูนย์ของกลุ่มวิชานั้น อาจ
เป็นไปในรูปที่ความร่วมมือที่จัดหาหนังสือหรือสื่อที่ศูนย์ปรารถนาที่ต้องการไปหยิบยืม นับว่าเป็น
ความสะดวกต่อนิสิตที่ไม่ต้องเดินทางไปยังศูนย์บริการวิชาการด้วยตนเอง ยกเว้นในกรณี
จำเป็นเท่านั้น

⁴¹ ปรกคณแผนผังที่ 10 ประกอบ

4. เพื่อที่จะให้อาคารของศูนย์บริการวิชาการสามารถที่จะให้บริการทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และโดยลุ่มค่าที่สุด ควรจัดลุ่มค่าเงินงานที่ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่บริหารระดับสูงของหน่วยงานทั้งสาม บรรณาธิการของสมุด เจ้าหน้าที่เทคนิค และวิศวกรสาขาต่าง ๆ เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาแก่สถาปนิกผู้ออกแบบอย่างใกล้ชิด และขอมูลต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเป็น Program นั้น ควรจะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการของโครงการเสียก่อน

อาคารของศูนย์บริการวิชาการ ควรจะเป็นอาคารที่สามารถใช้เทคนิคทันสมัยในการให้บริการทางวิชาการได้อย่างลุ่มค่าที่สุด ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงระบบการวางแผน (Planning system) ระบบโครงสร้าง (Structural System) และระบบอุปกรณ์เครื่องกลต่าง ๆ (Mechanical System) ที่สามารถให้ประโยชน์มากที่สุด และมีความประหยัดเท่าที่จะทำได้

5. งบประมาณของโครงการศูนย์บริการวิชาการ

แบ่ง เป็นงบประมาณค่าเนินการ และงบประมาณก่อสร้าง

<u>งบประมาณค่าเนินการ</u>	จัดสรรจากงบประมาณแผ่นดิน
<u>งบประมาณก่อสร้าง</u>	จัดหามาจากเงินผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัย

ตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยระยะที่ 4 ได้จัดสรรเงินสำหรับโครงการศูนย์บริการวิชาการ 20 ล้านบาท โดยตัดส่วนสถานีวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกไป แต่จากโครงการวิทยานิพนธ์นี้ ได้ยึดถือตามโครงการ เดิมที่ไม่มีการตัดทอนแต่ประการใด ทั้งนี้เพื่อจะศึกษาความเป็นไปไ้ของโครงการ

พื้นที่ของศูนย์บริการวิชาการ ระยะที่ 1 (พ.ศ.2520-2524) สรุปได้ดังนี้

1. หองสมุด	10,223	ม ²
2. ศูนย์เอกสารประเทศไทย	767	"
3. ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา	2,339	"
4. สำนักงานอำนวยการศูนย์บริการวิชาการ และส่วนบริการพิเศษ	1,205	"

5. ส่วนห้อง เครื่องต่าง ๆ	510	ม ²
6. แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์	<u>573</u>	"
	รวม	15,517 "

การคิดราคาก่อสร้างในปัจจุบัน เฉลี่ยตารางเมตรละ 2400 บาท (ราคาเฉลี่ยของงานราชการทั่ว ๆ ไป) ดังนั้น โครงการศูนย์บริการวิชาการจะต้องใช้งบประมาณก่อสร้างประมาณ 37.24 ล้านบาท เกินงบประมาณก่อสร้างที่ตั้งไว้ ประมาณ 17.24 ล้านบาท ซึ่งอาจจะต้องมีการตัดทอนพื้นที่ใช้สอยลง หรือเพิ่มเงินงบประมาณก่อสร้าง

สำหรับการก่อสร้างอาคารในระยะที่ 2 สำหรับสนองความต้องการของนิสิตที่เพิ่มขึ้น อีก 20 ปีข้างหน้า อยู่ในดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้สามารถจะต่อเติมอาคารได้ โดยจะรบกวนสวนที่สร้างก่อนแล้ว น้อยที่สุด เพราะการออกแบบได้คำนึงถึงปัญหานี้แล้ว